

A szerkesztő lakása:
Rimaszombat, Főtér. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.
Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.
Az előfizetés díja:
Egész évre . . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . . 2 korona
Tanítónak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:
Rimaszombat, Pokorágyi-utca 1. szám a a könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyiltér és egyéb felszólalások.
A hirdetés díja
Egy háromhasábos petítor térfogata . . . . . 12 fillér.
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 60 fillér.
Nyiltér:
Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést és hirdetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, valamint a KÁRMÁN S. könyvkereskedése Rimaszombat, Főtér, nemkülönb minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető.

Diákok a megyegyűlésen.

Gróf Buttler János megtette alapítványát a Ludovica-akadémiánál több megyebeli nemesség sarjadékainak a javára. Az ő nyilvánvaló intenciója az volt, hogy oly nemes származású ifjak kik tanulmányaik és jó magaviseletük tekintetében egyaránt jelesek, s a katonai pályához hajlandóságot éreznek, ezen pályától ne legyenek végkép elzárva pusztán a miatt, mert szegény anyagi viszonyaik nem engedik meg a költséges pályára való kiképzésüket.

Ha nem ez lett volna az alapítónak a célzata, erővel is bele kellene azt magyarázni az alapító levélbe. De bizonytal az volt, mert hiszen az alapítólevél megengedi, hogy azon esetben, ha a nemes ifjak közül nem találkoznék alkalmas pályázó, ugy a polgári rendből is ajánlható bárki, ha erre bizonyítványai alapján érdemesnek mutatkozik.

Már most legközelebb megtörtént, hogy három pályázó ifju közül a tisztelt megyegyűlés legelső sorban egyhangulag ajánlotta azt az ifjut, a kinek a legrosszabb bizonyítványai voltak; — második sorban azt, a kinek kevésbé rossz bizonyítványai voltak, és legutolsónak hagyta azt, a ki erkölcsi és szellemi tekintetben — fényes bizonyítványai szerint is — egyedül lett volna érdemes arra, hogy a gróf Buttler alapítványának kitüntető előnyeiben részesíttessék.

Ezt az igazságszolgáltatást mi egyáltalán igen fogvatékosnak találjuk. Hol van abban a következetesség és az a szándék, hogy a nemes alapító intenciója érvényesüljön? Vagy talán a közgyűlés többsége azt hitte, hogy gróf Buttler Jánosnak az volt a legforróbb vágya, hogy alapítványainak kamataiból Magyarország minden középszerű tehetségű diákja összegyűjtessék a Ludovicaeumba?

És aztán micsoda példát nyújt ez annak az ifjuságnak, mely igyekszik, tanul, dolgozik azért, hogy szorgalma, fáradozása a nemes stendiumok által jutalmaztassék? Mit gondolhatnak ezek

az ifjak, ha azt látják, hogy nem a szorgalom, nem a tudomány, nem a jó erkölcs jutalmaztatik, hanem a tudatlanság és a restség, vagy a képtelenség?

Gróf Buttler azt akarta, hogy az ő alapítványa szegény nemes ifjaknak ösztönzésül szolgáljon az igyekezetre; — de kit fog ez az alapítvány ösztönözni, midőn azt látjuk, hogy igyekezet, szorgalom, tanulás nélkül könnyebben hozzá lehet jutni, mint a legkomolyabb törekvés eredményeivel? Mindenesetre méltányosan figyelembe kell venni a pályázónak szegény sorsát, korlátolt anyagi helyzetét, de ez nem menthet fel senkit az alól a kötelezettség alól, hogy szorgalmat, igyekezetet fejtessen ki és a tanulmányokban való jó előmenetelt mutasson fel. Viszont az, ha valaki előnyös anyagi helyzetben van, nem szolgálhat akadályul annak, hogy dicséretreméltó igyekezete elismerésben részesüljön.

Az az alapítványi hely nem arra való, hogy akármilyen képzettségű ifjuval töltessék be, csak szegény legyen és nemes származású; sőt inkább annak az alapítványi helynek az a rendeltetése, hogy megkönnyítse és lehetővé tegye a kiváló ifjak számára azt, hogy a katonai pályán haladjanak.

Ki fog pályázni a Buttler-féle alapítványi helyre ezentul? Olyanok, a kik egyenesen szemfényvesztő, képzettségük kiválósága által formálnak igényt arra, hogy a megye ajánlását megnyerjék, — aligha fognak többé olyan jámborul bizalmasak lenni, hogy azt higgyék, mikép a legfokozottabb igyekezettel is megnyerhetik majd a nemes vármegye jóakarátát.

Azokat az ifjakat pedig, kik a nemeslevél birtokában nem igen erőltetik meg magukat a tanulással, épen megerősíti a restségben és hanyagságban, midőn azt tapasztalják, hogy ennek dacára is bejuthatnak a legjobbakat illető alapítványi helyekre.

Tudjuk nagyon jól, hogy minden ilyen személyi érdekű kérdés — a mai ferde társadalmi viszonyok szerint — korteskedés útján jut dűlőre.

De egy megyebizottsági közgyűlésnek nem szabad volna annyira átengednie magát a kortesek befolyásának; meg kellene gondolni, hogy egy-egy ilyen igazságtalan határozattal mennyi kárt okoznak az igazi érdemnek, és mily hathatósan elősegítik annak a minden igazság, minden idealizmus nélkül való társadalmi közszellemnek a terjedését, melynek légkörében az egymás után következő nemzedékek felesperednek.

Elvégre maga a konkrét eset nem valami nagy horderejű, de tanulsága, tartalma annál jelentékenyebb. Még annak, hogy a legjobb tanuló mellőztetett az első helyen ajánlott kedveért, a fenforgó viszonyok méltánylása mellett bizonyos humanus színezetű indokai vannak, s ezért nem ítéltető el teljesen; de már a legjobbat a legutolsó helyre tenni semmi esetre sem lett volna szabad.

Ez ajánlás eredménye annyi, hogy vesztés lett a Ludovicaeum, mely nem kap jó növendéket; vesztés lett a három pályázó között a legkülönb, mert méltatlanul elűtett az őt méltán megillető alapítványi helytől; — vesztés lett a nemes vármegye, mert — egy önérzetes elhatározás folytán — még harmadik helyen sem képes egy igazi jó növendéket beajánlani, a mi a megye jó hírnevét aligha fogja megnöveszteni. — Vajjon mind e sok veszteséget kiegyenlíti-e az, hogy egy szegény, nemes származású, de gyöngé tanuló még is csak bejuthatott a katonaiskolába? Mert az összes kárpótlás ennyi.

A kit kielégít, ám csak ajánlgassa tovább is a középszerű diákokat; — a kitűnők majd csak ki- küzdik magokat a megyegyűlés nélkül is.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város folyó hó 22-én képviselőtestületi közgyűlést tartott, melyen a város atyái meglehetősen nagy számban jelentek meg. Napirend előtt az elnök Szabó György polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nem rég elhunyt Hamaliár Károlyról, ki sok éven át városi tanácsos volt, s a város és a kebelében alakult intézmények felvirágoztatása érdekében évtizedek során át önzetlen buzgalommal fáradozott.

T Á R C Z A.

Memento.

Legyen bár bánat, siralom az élet
De azért elfogadhatóbbnak véled,
Mint öröksöt nyugalmát a sirnak,
S hamarlod mindig a halált gyógyirnak.

Úti podgyásként őrződ őcska léted,
S a más világ felé szóló biléted
Minél később akarod használni,
De jó a halál s szól: tessék beszállni!

Szomorú fűz.

Parainesis.

Irta: KABOS EDE.

Mikor a szél másodszer is megütötte, Tamássy György egy napig mozdulatlanul feküdt, aztán megszólalt:

— Ugy látom, atyuskám nem tréfálsz és komolyan el akarsz pusztítani. Legyen meg a te akaratod. Hanem azt a kis időt, a mivel még megajándékoztál, bőlesen akarom felhasználni és szolgálók néhány jó tanácssal. Sok szépet írnak a bölesek és gyakran a nem éppen bölesek is — írta valamikor öcsésének az én felszemű kollégám és telerakta hosszú levelét bölesességgel, hogy megmutassa, miképpen ő a bölesek közül való. En azonban a nem éppen bölesek közé tartozom, mert hiszen én téged akartalak oktatni, édes atyuskám, a ki ott trónolsz a szürke felhők fölött. De neked hatalmad vagon, hogy megakard az én bolond böleségem forrását, mihelyest kellemetlennek találod. Én majd beszélek, fecsegek és ha megunod: a te tizenkilenszáz esztendő kakashod megint harmadikat kukorékol és engem elvisz az ördög. Legyen ő magassága irgalmas az én lelkemnek!

— Ugy olvastam a bibliában, hogy kezdetben teremtetted az eget és földet. Kár volt atyuskám itt

meg nem állanod. Az ég és a föld nagyon jámbor állatok és sohasem kompromittáltak téged, de a mit utánuk teremtettél, nem vált nagyobb dicsőségedre. Az ég és a föld egyetlen és tökéletes, de számosával van és nevetéses: a virág, a mely elhervad, az oroslány, a mely elég számár, hogy embertől is megfogatja magát és az ember, a mely tele van az utolsó szűlött minden testi és lelki gyöngeségével. Az ég és a föld az idők végeig hirdette volna a te dicsőséged: a virág, az állat, az ember benned is megrendíthették a magadban való hitet. S az idők során éppen csak ezek a tökéletlen teremtséid sokasodtak meg, ellenben az ég és a föld egy maradt és változatlan. Így nőttek a fejedre hibák és váltak unottá érenyeid. Ugy jártál, atyuskám mint a nagyon szép asszony, a kinek fiatal maradt a lelke, de hajh megrázóssodott az arca s a lelkeért ugyan nem bomlott már utána más, csak a pap. Nem hihettem, hogy nem látnád azt a nagy változást, a mi a világon megeseett. Hajdanta, a mig csak ketteskén-harmasokan voltatok, el tudtál igazítani minden bajt egy szavaddal. Csak oda szóltál ne henezegj Adám! — vagy: Ne darálj Éva! Egy szavad sujtot, egy pillantásod javított. Akkor igazán hatalom voltál, atyuska. Ma bujdoskolsz, nem mersz mutatkozni és tenger eselődéséget állítasz sorba, hogy valamiképen ébren tartsák emlékedet. Ugy küldözgeted szűnős-szünetlen az ördögöt, a betegséget, a csapást, a halált, hogy hírt vigyenek a te akaratodról, de a szavad nem hallja már senki sem. Maholnap pedig erejét veszti ez a eselődés is. Az ördög-től az ördög se fél, a betegségből megél az orvos, a csapást felfogja a jótékonyság s nem marad hűséges eselődés, csak a halál. S a ki igazi demokrata, igazi kegyes szülő soha sem is akartál lenni, jessel nemsokára a nagy Félelmes, a nagy Szeszélyes. És leszel hasonlatos az egyszeri emberhez, a kinek nagyon elszaporodtak a fiai és utóljára már nem tudta őket az egyszerű szavával kormányozni, hanem mindig készen tartotta az íjját s ha ki rakonezátlankodott — akár gonoszságból, akár csak jó kedvből — egyszerűen lelőtte. Te sem ismered, csak halálos fenytést és sokat lövöldözöl, atyuskám, gonoszokra és jókedűekre egyaránt. De az egyszeri embert

a fiai utóljára egy ablaktalan toronyba zárták, hogy kedvük szerint rakonezátlankodhassanak s a példa még él.

Ne lövöldözzél olyan sokat, atyuskám?
— Ugy elgondolkozom sokszor, hogy miben hibáztad el a dolgod, kedves öregem. Bolond volnék, mint egy muzsikás, ha olyan hibáid firtatnám, a mikén már nem változtathatsz te sem. Hiszen én tanácsokkal szeretnék szolgálni. De mindig és mindig eszembe jár, hogy egy kissé gögös voltál atyuskám. Nagyon keveset érintkezél személyesen a te gyermekeiddel. Hozzászoktattál bennünket, hogy királynak tekintünk, a kinek tetteihez kritika nem fér, s a ki alkalomadtán jó is, szigorú is, zsarnok is, de mindig csak mások útján. Akár csak a földi királyoknak, felelős kormányaid voltak neked is, a kik a te nevedben tettek igazságot és a te nevedben estek igazságtalanságba! És nem törődél vele, ha a kormányodat szidták, ha meg is buktatták, ha Mózeszt Jézus, Jézust Mohamed váltotta is fel: csak a te trónusod maradjon erős és hatalmas. S ha egy pár földönfutó isten kedveért próbáltak is egyszer-mászor lázadást vagy forradalmat: trónusod nem is ingott meg sohasem. Pedig gyarlandók voltak minisztereid, akár csak földi kollégáik, és nagy különös törvényeket hoztak a te szent nevedben. Különös törvényeket, a melyeknek száz ablakán száz bolondság kandikált ki. Szinte úgy tetszett, hogy minden törvénnyel csak ingerelni akarják az embert. Tüntettek a kegyetlenséggel és az érthetlenséggel. S az emberek kérdezgetni kezdtek, hogy vajjon miért is esodálkozik ugy az atyuska, ha gyermekeinek büneivel megtelik Sodoma és Gómora, mig érenye egy nyomorult bárkát sem tudnak megtölteni? Hiszen előre kellett volna tudnia, ha mindentudó. És miért büntet hatod és heted ízigen, holott a bűnösön felül a bünt is ő maga teremtette? Vég nélkül kérdezősködtek a száz ablakos törvények miatt, amelyeket gyarlandó miniszterek hoztak. Bizony, kedves atyuskám, ha kormányaid felelősek, eddig csak egy jórával, okos kormányod volt: az, amelyik a tiz parancsolatot véste kemény kőbe és még keményebb elmébe. A többi sok bolondot eselekedett éjjel és nappal, szárazon és vizen, mindenkor mindenhol a te szent nevedben. Avagy

A közgyűlés a polgármester indítványa szerint jegyzőkönyvileg örökíti meg az elhunyt felesnek felejtethetlen érdemeit, s a gyászoló családdal hivatalos átíratban közli a városnak legőszintőbb részvétét. — A Jánosi-utcai 125 □ öl belsőségnek — mely a Lőrinczy-féle telek mellett fekszik — árverés útján leendő eladása már a múlt közgyűlésen elhatározotván, most helybenhagyattak az árverési feltételek, melyek szerint a csekély terjedelmű telek kikiáltási ára 600 frt. — Leglényegesebb, s Rimaszombat fejlődésében emlékezetes határozat volt az, a mit a közgyűlés a vásártér kihelyezése tárgyában meghozott. A tanács javaslata alapján ugyanis végleg elhatározta a közgyűlés, hogy a vásártér — lehetőleg rövid idő alatt — kihelyeztessék a külső térre, s így immár alapos reményünk lehet rá, hogy a jövő év elejére rendezett vásárterünk lesz, s a város belső terei vissza fognak adni igazi rendeltetésüknek. — Dobák János városi aladószedő özvegyének — az elhunyt 34 évi szolgálatára való méltányos tekintettel — havi 15 frt segélydíjat szavazott meg a közgyűlés, — melynek határozatai ez alkalommal igazán a közérdekeknek megfelelőek voltak.

Megyebizottsági közgyűlés.

Rimaszombat, április 19—20.

Gömörmege törvényhatósága f. hó 19—20. napjain tartotta szokatlanul látogatott évnegyedes közgyűlését Hámós László főispán elnöke alatt. A gyűlésen mintegy 180 megyebizottsági tag sürgött-forgott a zöld asztal körül, s a karzaton előkelő hölgyek foglaltak helyet.

A közgyűlésnek különös érdekelt kölesönztek a tisztviselő választások, — melyek rendszerint az eskütelét ünneplés aktusával járnak, — meg aztán a Ludoviceumba ajánlandó ifjak iránt is nagy volt az érdeklődés. A közgyűlésen különben vármegyénk előkelősége csaknem teljes számban megjelent.

Hámós László elnök főispán a közgyűlést 10 órakor megnyitotta a szép számban megjelent megyebizottsági tagok üdvözlésével, megemlékezett az uralkodóházat Albrecht főherceg halála folytán ért veszteségről s a megye részvételének kíván kifejezést adni. Utána Bornemisza alispán, majd Kubinyi Géza emlékezett meg az elhunyt megyebizottsági tagokról (Schopper György, Terhes Pál, Borbély László, Hamaliár Károly, Hajesi Sándor, Nehrer Mátyás, Rosty József.) s indítványozták, hogy az elhunytak családjához s a rosznyói káptalanhoz részvétírat intéztessek, mit a közgyűlés elfogadott.

Lukács Géza főjegyző ezután felolvasta Bornemisza László alispán negyedéves jelentését, melyben a megye területén az utolsó negyedben előfordult események képet adja. A sorozás eredményét annyiban közli, hogy állítandó volt ez évben 3864 egység; ezek közül 1092. tehát az állítandó hadkötelesek 30%-a besoroztatott.

A jelentés tudomásul vétele után, a belügyminiszter által engedélyezett négy új szolgabírói állás betöltése következett. Négy pályázó volt, s a kandidáló bizottság mind a négyet kvalifikálnak találta s jelölte. A közgyűlés egyhangulag megválasztotta: Ragályi Kálmánt, Nagy Elemért, Gömör Olivért, Szentmiklóssy Bélát szolgabírákká, kiket aztán a főispán beosztott sorrendben a rimaszombati, tornallyai, rimaszécsi és rosznyói járásba.

A főispán Komáromy István végzett jogászt tisztebeli aljegyzővé nevezte ki. — Az új tisztviselők nyomban letették a hivatalos esküt.

Ezután az állandó választmányba az elhunyt Terhes Pál helyére elnök főispán indítványára Molnár Józsefet választották be.

A közgyűlés egyik legérdekesebb tárgya következett ekkor: a Ludoviceumban a gróf Buttler-féle alapítványi

helynek betöltése. Beadott 3 pályázati kérvény: Nagy Ferenc városi főjegyző Pál fia jeles bizonyítvánnyal támogatta kérvényét, Pongrácz Pál és Alexy Albert a tanulmányokban közepes előhaladást igazoltak. A közgyűlés ez egyszer nem vette figyelembe az iskolai bizonyítványokat s első helyen Szentiványi Árpád indítványára egyhangulag Pongrácz Pált jelölte, a második helyen való ajánlás szavazat útján döntött el, melynek eredménye az volt, hogy 153 szavazat közül 93-at Alexy Albert kapott, s így másodiknak ő ajánlatik, a harmadik helyen pedig Nagy Pál.

A közgyűlés e határozata folytán Nagy Ferenc főjegyző szépen megindokolt beszédében kijelentette, hogy fia pályázati kérvényének felterjesztését nem kívánja, s azt visszaveszi.

A meglehetősen izgalmas szavazás és tárgyalás után a dobsinai második gyógytár ügye került szönyegre. Az egészségügyi bizottság s az áll. vál. a gyógytár felállítását nem tartja szükségesnek, sem czélszerűnek. Ezzel ellentétben Szentiványi Árpád szükségesnek véli azt, Kubinyi Géza pedig az egészségügyi bizottság véleményéhez járul. Így aztán szavazást rendelt el a főispán, mikor is a többség a gyógytár felállítására nyilatkozott.

Ezután még több miniszteri leirat és a számvizsgáló bizottság jelentései tárgyaltak s szóba került Hevesvármegyének a védtörvény 25. §-ának módosítására vonatkozó átirata, melyhez a közgyűlés hozzájárult.

Az ügyek letárgyalása után a közgyűlés folyó hó 20-án az elnök főispán zajos üléstése közben véget ért.

A gömörmegei magyar közművelődési egyesület közgyűlése.

Nyelvében él a nemzet! elvet írta zászlajára ez a nemes egyesület 10 évvel ezelőtt, midőn a nemzeti egység, érzelem erősítésére, ápolására kebelébe vonta mindazokat, kiknek szívében ezredéves multunk, jelenünk, s messze, messze szép jövőnk biztosítása dobogtatja, munkára, áldozatra ösztönzi. Azóta egy évtized mult el, s ez az egyesület zajtalanul, csendesen, mint a teremtő napsugár végzi áldását, de nehéz munkáját. Nehéz ez a munka, mondhatni sípshusi, mert talán sehol egy a hármas bérez öln, mint itt, sehol sem kell az ellentétekkel oly gigási küzdelmet folytatni, mint e megye területén, hol még most is vannak egyesek, kiket az egységes nemzeti elv nem lelkesít, sőt annak elfojtása, megsemmisítése minden követ megmozdítanak. Másfél százada már, mióta a nemzeti elv felébredt mély álmából, új Magyarországot, benne nyugodt, európai műveltségre emelkedett nemzetet, ennek tagjaiban nemes eszméket teremtett és érlelt; mégis vannak, kik gyerekes ábrándok sűrű ködében mozogva, nem látnak, s csak földnek tekintik e hazát, mint a barmok, mert enni ad. Szegény, szegény, boldogtalan, hazátlan emberek! . . . Nem értik, nem tudják, hogy a nyelv és nemzeti egysége egyedül biztos alaja egy nemzet jövőt biztosító fejlődésének? A mese összekötött rőzscesomóját nem tudták eltörni, a széthullott pálczikák engedtek egy új nyomásának is . . .

E hatalmas ellenfél dacára ez az egyesület lankadatlan buzgalommal s éppen ezért az egész magyar nemzet hálaájára érdemes fáradsággal teljesíti áldásos munkáját. Nyomában, merre keze ér, iskolák, óvodák létesülnek s az ártatlan kisdédek ajkain megcsendül az édes magyar szó . . . az első mag, mely a később férfiben magyar embert teremt s magyar érzelmeket nevel. Oh, mert az élet, a környezet sok mindent kitörölhet az emberi kebelből, de a gyermeki évek első benyomásait soha!

Fáradhatlan és ügybuzgó elnökének, Török Bálintnak vezetése alatt, ápril 19-én tartotta az egyesület közgyűlését a megyei kitünőségeknek élénk részvéte s éber figyelme mellett a megyeház üléstermében. Az elnök megnyitó szavai lebilincseltek minden szívet s szinte égték a szemek, tenni, fáradni az imádott hazáért. A szónoki erővel s hatással előadott szép beszéd, melyben nemes lelki tünteti fel a fáradhatatlan magyar hazafi, a következő:

maradt meg bennem, csak egy halovány emlék, egy vörösvörös vágy; későn büntetsz, atyuskám. A mikor egy rózsaszínű szalag több a szívárványnál, a mely reád emlékeztetni, amikor egy galambszürke bluz jobban elkábit, mint a természet, a melybe te öltözködöl, a mikor egy bolondos, édes, suttogó hang jobban a szívünkbe lopódzik, mint a menydörgés, a mely a te figyelmeztetésed: akkor kellene utnak indítanod hét angyalodat haragodnak hét poharával, hogy verjenek, égessenek és zúzzanak. És megroskadva, a mámorból rettenetes valóságra riadva, fehéren és verejtékezve ismernék reád, a te hatalmas kezredre. De a te békétüresed hosszú, angyalaid fáradt szárnyuak, haragod hét pohara üres és a mikor azt hiszed, hogy büntetsz, voltaképpen még félni sem tudunk tőled, mert a halálos harang zugásán át egy édes dal torzóját halljuk és eszeléd esontkezének érintését elfelejtjük a kedves, a mámoros, a csodálatos emlékektől. Ime, én már mozdulatlanul fekszem, az ágy, a melyben pihenek, nem merevebb nálam; s a levegőben csak esőkök esattogását, fiatal leánykaczagást hallok. Nem büntetsz — gyönyörűségbe temetsz.

Fiatalabb angyalokat, atyuskám és töltsd meg haragodnak hét poharát!

— Néha azt hiszem, hogy legjobb volna, ha megfürödnél az élet vízében, atyuskám. Egykoron milyen fiatalos bátorság volt benned! Tüzzel és vízzel el merted pusztítani alkotásodat, mert biztál magadban, hogy újból és sokkal jobban meg tudod csinálni. Az alkotás másodszor és harmadszor sem sikerült tökéletesen, de milyen nagy volt a te dicsőséged, a ki egy világ romba döntésétől sem riadtál vissza, hogy új és jobb világot teremts! Soha sem voltál nagyobb és félelmesebb, soha sem tiszteltelek és rettegetek jobban, mint második és harmadik kísérleted után. Nem alkotásod, de akaratod nagysága szerint jutalmaztak és ez a legnagyobb mérték, a melyre ember képes. Bátorságod, ifjúságod, erőd vagy akaratod lett-e hiányos, hogy immár ezer és ezer esztendő óta félsz az újabb kísérlettel és elégszel meg a kínos felfozással. És ha erőd megesappant, hogy elülről kezd a nagy munkát, mért tetted, hogy az ember melletted egyre fiatalodjék

Tisztelt közgyűlés!

Hazafiúi örömmel üdvözlöm ily szép számmal megjelent s egyesületünk iránt melegen érdeklődő mélyen tisztelt tagjait, s mielőtt a jelen közgyűlést megnyitnám, engedjék meg, hogy az egyesület ügyeiről ezuttal is rövid pár szóval említést tehessek.

A „Gömörmegei magyar közművelődési egyesület“, valamint minden hason egyesület, hogy hivatásának megfelelően, szükséges anyagi eszközökkel is kelljen rendelkeznie, s ebből kifolyólag elvitáztatlan életkérdés, hogy bevételeit újabb és újabb segédforrásokkal emelje, — tíz éven keresztül egyik főtevékenységünk volt, hogy egyesületünket mindinkább kedvezőbb anyagi helyzetben juttassunk, — törekvésünk eredménye bár nem megvándorló, mert évi 1500—2000 frt kiadás és felhasználás mellett az egyesület ez idő szerint is 12000 frtot meghaladó alaptőkével rendelkezik, és ha a jelen helyzettel képesek vagyunk is eddigi alkotásainkat fenntartani, de azon magasztos czélnak kivételére, melyet lobogónkra tüztünk, s általában egyesületi tevékenységünk fokozatos fejlesztésére, a létező segélyforrások nem elegendők, — aggályossá tette helyzetünket azon sajnós körülmény is, hogy tagjaink száma a közben jött nyomasztó anyagi viszonyok mellett napról-napra fogy s tömegesen lépnek ki az egyesület kötelékéből.

Ezen elszomorító jelenséggel szemben reményt gerjesztő hatást gyakorolt egyesületünkre azon magasztos tény, hogy Gömörmege hazafias közönsége mult ősszel tartott közgyűlésében, a millennium emlékére 30 ezer frtot szavazott meg, s ezen összeg kamatait közművelődési, s a magyar nyelv terjesztésére meggyűlölt határozat fordítani, s miután egyesületünkre leendő segélyezésére ily módon kilátásba helyeztetett, elérkezettnek kell látnunk az időt arra, hogy az egyesület működése szélesebb alapokra fektetessék s czélunk kivételére megfelelő rendszer léptetessék életbe, — lesz szerencsem t. közgyűlés e részben egy javaslatot előterjeszteni, mely javaslat felett a tisztelt közgyűlés lesz hivatva érdemileg határozni.

Tétlenül Uraim nem maradhatunk, mert vannak ez időszerűt bizonyos tünetek, bizonyos áramlatok, melyek nem hazánk üdvét és alkotmányos szabadságát tekintik mérvadóknak, hanem felekezeti s nemzeti elvű izgalmaktól áthatva, elérhetetlen vágyakat ébresztenek polgártársaik körében, melyek nem a magyar állam fenntartására, hanem a hazában a belső viszonyok teljes felforgatására, nemzeti fejlődésünknek s a létező jogrendnek megsemmisítésére vezetnének, — ezen áramlatok ellenében én ugyan akként vagyok meggyőződve, hogy csakis a társadalom van hivatva sikeresen működhetni, mert a társadalom együttes működése bizonyos cél felé, összehozza a polgárok különböző elemét, ledönti az osztályok válaszfalait, s tömöríti az erőt; — de azt hiszem, hogy egyesületünkre is át kell hatva lenni azon öntudattól, hogy mindenki egyénileg is a saját körében tegye meg azt, mit e célból tennie kell, t. i. tévútra vezetett polgártársaink körében terjeszteni e hazához és e hazában a szabadsághoz való meleg ragaszkodást.

Végzetek különben e sokat hányatott nemzetnek a létért való küzdelem, egész multja s történelme bizonyítja, hogy annyi vész és vihar között, a haza és szabadság iránti forró szeretet adta a nemzetnek azon szívósságot, melylyel hazáját és alkotmányát ezer éven keresztül tartották birta, — a hazaszeretet legyen tehát munkásságunknak vezérszövétnéke, és ha egyesek ereje nem jutat is teljes eredményhez, vállvetett munkásság mellett sokat érhetünk el, — gyakran volt már e nemzet vélságo viszonyok között, hol már-már az eleséggedés vett rajta erőt, maga a költő is hazafiúi bánatát akképen fejezte ki: multadban nincs öröm, jövődben nincs remény, hanyatló szép hazám, miattad vizek én; — de Uraim! mi bizunk hazánk jövőjében, bizunk annak életképességében, hogy ezred éves fenállásunk örömmünnepen büszke öntudattal mondhatjuk el: megfogya bár, de törve nem él nemzet e hazán.

Dörgő „éljen!“ követte a lelkes szavakat, mely öntudatán kívül legszebb jutalmat nyújtja az elismerésben „az igaz munkásnak.“

nem bolondság-e, hogy futvást megemlékezem róla, mikor azt hirdetik, hogy a saját képedre teremtettél benürket? Ha még Zeu.zról hirdettek volna ilyent a ki egyszer isten volt, másszor meg ökö. De rólad, atyuskám, a ki egy kicsit talán megöregedett, egy kicsit talán meg is rokkantál, de magad vagy mindig a jóság és a bölcsesség.

Csapd el a kormányaidat, atyuskám!

— Meglehet, hogy káromlás, a mit mondtam és te most is fiatal vagy és erős, mint egykoron, a mikor Bárk és Débora azt énekelték rólad, hogy orozád előtt elolvadnának a hegyek és az egék is csépegnek vala. Meglehet, hogy most is megvannak a te hét angyalaid és haragodnak hét pohara is megvagyon. Az első pohár a melyből gonosz betegség árad, a második, a mely vérré változtatja a tenger vizét, a harmadik, a melytől hévséggel gyötri a nap az embereket, a negyedik, a mely sötétségbe borítja a világot, hogy a gonoszok az ő nyelvüket rágják a bánat miatt, az ötödik, a hatodik és a hetedik pohár. Valamennyi. De akkor atyuskám, mire vársz még? Tele van a föld gonoszokkal, akik nem hisznek tebenned, tele a tenger könyekkel, a melyeket folyók gyűjtenek oda, és te nézed a hitelleneket és a könyeket, de nem küldöd ellenük hét angyalaidat haragodnak hét poharával. Pedig az idők nagyban megváltoztak és bennük az ember is. Nem jóságra veszi a te hosszú békétüresed, hanem gyöngegre és nem büntetésre a te csapásod, hanem szépségre, mert olyankor büntetsz, a mikor már nem érzük többé a bűn gyönyörét. Ime én magam sem zúgolódom, mert szeretlek téged, atyuskám. Pedig most szólatatod meg a te öreg kakasodat, a mikor már alig hallom azokat az édes leányhangokat és nem csap felém annak a szöke hajnak az illata, a melyek miatt bűnbe estem ellened. Ó atyuskám, milyen szívesen estem bűnbe! Mámoros voltam a leányhangoktól, egy fehér baba sikoltása még most is csiklandozza a szívemet, ha még mozgatni tudnám ezt a nyomorék fejemet, nyomban megfordulnék, mert úgy rémlik, hogy most is suttog mellettem valaki, legszebb, a legédesebb. Azt hiszem, hogy esőkolóznak a csillagok a vágytól. Nem

állomásozó 17-ik tüzérezred parancsnokává nevezetett ki, melyet 1893-ban — mint tudjuk, ezredessé való előléptetése előzött meg.

*

Eddig a derék ezredes érdekes mozzanatokban gazdag, változatos életrajza. Egész közönségünk ismeri és tiszteli őt, mint a példás, erélyes parancsnok mintaképét, kit tisztelje a rajongásig szeretnek, a legénység pedig igazi bámulattal csodál. Társas köröknek öt éven át tisztelt alakja volt; humanus eljárásával, gavalér fellépésével mindig megtudta őrizni férfias nyugalomát s nagyrészt az ő tapintatos példaadásának köszönhető, hogy a katonaság és a polgárság közötti szívélyes és barátságos viszony az ő parancsnoksága alatt egyetlen pillanatra sem zavartatott meg.

Negyen teljes esztendei tényeges, súlyos és sokszor hősiesség szolgálata után a derék ezredes most a nyugalom esendjébe tér. A legfelsőbb hadur a III-ad osztályú vaskorona renddel tüntette ki a jeles katonát, ki midőn itt hagy — talán örökre — bennünket, azt a nyugodt öntudatot viheti magával a visszavonultság nyugalmaiba, hogy férfiai kötelességeit, katonai hivatását mindvégig példányszerűen teljesítette.

Mi pedig őszintén kívánjuk neki, hogy küzdelmes élete koronájával még sokáig élvezhesse a nyugodt polgári élet békés örömeit, s a gemütlích bécsiek nyajas társaságában néha-néha gondoljon szívesen arra a felföldi kis magyar városkára, melynek tisztas társadalmát őt mindig tisztelettel és szeretettel fogja megemlegetni.

Színház.

Néhány napi szünet után, miatt a nőegyesület műestélyére szóló előkészületek folytak színészeink szombaton este kezdtek meg ismét előadások sorozatát, a közönség szép érdeklődése mellett, melyet annyival szívesebben jegyzünk föl, mert e körülmény azon aggodalmunk eloszlatására szolgál, melynek lapunk mult számában adtunk kifejezést t. i. hogy az idény anyagi tekintetben nem fog beválni. Azonban a mai napig panaszra még nem igen lehet ok, mire különben a társulat is mindent elkövet. A szombati „Bányamester” szípen sikerült. A kedves zenéjű operett, melynek egyes dallamait közönségünk régebben ismeri, oly előadásban került színpadra, melyhez itt, a mi színpadunkon alig vagyunk szokva, sőt ha kissé szigorubb mértékkel mérnénk, még akkor is el kellene ismerünk, hogy a társulatnak jó énekesei vannak, kik nem csak énekelni, hanem játszani is tudnak. De része van a sikerben a zenekarnak is, mely Ligethy karmester vezetése alatt a várakozásnak teljesen megfelelt. A szereplők közül ki kell emelnünk H. Fratta Vilma (Fichtenau k. a.) és Nagy Gyulát (Roderik hg), kik a szébbnél-szebb, fülbemászó áriákat rendkívüli hatással énekeltek s lehetszerű pianókkal meglepték közönségünket. Jelesek voltak még Dobó, Kantai Teréz, Hegyessy, Lomniczi, Mezei, Kless Mariska, sőt a kisebb szerepekben Csókáné és Németh is hozzá járultak a sikerhez. Nincs terünk arra, hogy mindeniket külön-külön méltányoljuk, pedig úgy a Dobó Zwakja, mint a Hegyessy Tsidája pompás alakítások voltak s a Mezei bányamester is teljesen kielégítette az igényeket. E sikernek tulajdonítható az, hogy a darabot vasárnap este megismételték, bár előtte 4—6 óra közt a gyermekek számára a legkifutóbb magyar bohózatot, a „Pelekesi nótáriust” játszták el a zsengekoru közönség folytonos derűtsége közepett.

Hétfőn Hercegh Ferencz gyorsan nagy hirre vergődött színműve, a „Dolovai nábob leánya” került színpadra s ámbár a darabot közönségünk már régebbi idő óta ismeri, szép számmal gyülekezett össze ez este is abban a reményben, hogy az időt kellemesen fogja eltölteni. Es e reményében nem is csalatkozott. A czímszerepben Bera Paula jeleskedett, ki ezuttal is megerősítette ama nézetünket, hogy a vidék legkifutóbb drámai színésznői közé tartozik. Szerepeinek hatásosabb részeit kizsákmányolja s közönségünk szívesen részesíti az elismerés tapsaiban Vilma jeles, igaz érzésről tanuskodik s ezt valódi művészettel ki is tudja fejezni. A férfi szereplők közül első sorban Lomniczit kell felemlítenünk, ki Tarján főhadnagy szerepében nálunk először mutatkozott be mint drámai színész és pedig előnyösen. Jók voltak még Hegyessy (Biliczky), Pataky Béla (Szentirmay) Mihályfi Julia, Csókáné, Németh. Nem mulasztjuk el általában az egész társulat figyelmét felhívni arra, hogy valamivel hangosabban beszéljenek, mert a mi színházi termünknek a földkerekség legrosszabb akusztikája van s így gyakran a leglátosabb jelenetek érthetetlenekké válnak.

Keddén a régi operett irdalom egyik zseniális terméke Offenbach Orpheusban gyönyörködhettünk. Egy rég letűnt világnézet parodiája ez operett, melynek anakronismusain a mai kor gyermeke joizuen mulat. A természeti erőket képviselő görög és római istenek emberi gyarlóságokkal vannak felruházva s a külsőleg fenséges alakok ép úgy éreznek és gondolkoznak, mint az emberek. Ép ezért kifutó és halás tárgy az isteni mezbe öltözött földi nagyságok kiszatirizálására. Színészeink jól tették, hogy e régi operettet felelevenítették; az Offenbach zenéje különben is örökéletű, nem foglalkozik zenei problémákkal, de naiv dallamai szívéből fakadnak s szívhez szólnak. E melódiákat a jól fegyverezett zenekar kísérete mellett Fratta Vilma, Mezei Armin és Nagy Gyula kifutóan interpretálták. Az est igazi hőse azonban Hegyessy Stix Jankója volt, mely zajos tetszést aratott. Dobó, mint Jupiter állandó derűtségen tartotta a szépen összegyűlt közönséget.

Hírek és vegyesek.

A rozsnói püspök temetése. Dr. Schopper György rozsnói megyés püspök temetése mult szerdán ápril 17-én ment végbe. Az idő teljes tavaszi pompában volt. A temetés alatt az összes üzletek zárva voltak. Igen sok helyütt gyászböngő lengett, majd az összes lámpák gyászfátyollal keresztül vonva égtek. A példás rendet a tüzoltóság, élén Feymann főparancsnok és Szilvassy építész embereivel tartotta fenn a hosszú uton. A temetési szertartás reggel 9 órakor kezdődött, a midőn Bubies püspök a holttestet beszentelte a püspöki palota nagytermében, mire az impozáns hosszú

gyászmenet megindult a székes-egyházba minden harang zúgása mellett. Legelől mentek a testületek tagjai, utánuk ment a katolikus főgymnasium és az elemi iskola, majd az elhunyt püspök által alapított árvaház növendékei csatlakoztak s ezek után pedig a gyermekszeminárium tanulói jöttek. Majd a vidéki közönség után Rozsnói város képviselőtestülete következett. Gömörvármegyét Hámos főispán, Bornemisza László alispán, Kubinyi Géza orsz. képviselő és dr. Szabó Samu megyei főorvos képviselték. Abanj-Torna vármegyét Fábán János alispán képviselte. A küldöttségek után következett a papnöveldek 40 kispapból alakult dalárdája, mely a hosszú uton „Az óra megkondul és ő messzire indul” című egyházi zsoltárt énekelte. Ezután jöttek az egyházmegyei papság küldöttségei mintegy huszan. A festőies öltözött fehérpapok élőkön Benedek Ferencz prelátussal pompás sárga-kék szegélyű papi öltözetükben a több kék és fekete egyházi díszben levő papság között élénk színnyomatu képet mutatott. Majd az egri, szepesi, kassai és besztercebányai káptalan küldöttségei következtek, kikhez a rozsnói szent-Ferencz-rendiek és a jászói prémontreiek küldöttsége csatlakozott. A koporsót a székesgyházig az egyházmegyei papság vitte, melyet a nagyszámú családok, ugymint Tömöry és Heinrich, Döry és Jallies követtek. Itt Bubies püspök főnyes segédlettel gyászi tiszteletet tartott, miatt az egyesült rozsnói és kassai székesegyházi énekkarok a „Misererét” énekeltek. Ennek végeztével újra megindult a gyászmenet az elhunyt által létesített Kósa-Schopper kórház kápolnájához, a midőn az előkelő polgárság vitte a holttestet felváltva. Itt újra beszentelte Bubies püspök a holttestet, mire a gyönyörű kis templom oltárja mögött helyezték el az egyszerű díófa-koporsóban fekvő püspököt. A temetés 12 órakor végződött, a minck befejeztével a rozsnói káptalan egy 150 teritékű nagy ebédet adott a püspöki palota összes termeiben.

Királyi kitüntetés. A király G ö m ö r y Oszkár miniszteri tanácsosnak, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

Hivatalos búcsúzás. A helyben állomásozó 17-ik tüzérezred parancsnoka: Chumforti Rosenauer József 40 évi érdemekben gazdag katonai szolgálat után f. év május hó 1-én nyugalomba vonul, s családjával együtt Bécsbe teszi át lakását. A katonai hivatalos lap közlése szerint Ő Felsége ez alkalomból az ezredet hosszú hűség és odaadó szolgálatai elismerésül a III. oszt. vaskoronarenddel tüntette ki. A derék ezredes társadalmunk egyik kiváló alakja volt, minden mulatságon, ünnepélyen, banketten, kíséretével együtt megjelent, s rokonszenves modorával valóban megkedvelte magát. Nemesak a társas életben, hanem hivatalos állásában is alantassai részéről a legnagyobb tiszteletet és becsületet vívta ki magának. — Az ezred tisztikarától nyugdíjaztatása alkalmából f. hó 20-ikán vett hivatalos búcsút, s ügybuzgó adjutánsának, Pehlerits főhadnagyának emlékül egy gyönyörű, értékes aranyórát s lánczot ajándékozott. Ez alkalommal az ezredes egy minden tekintetben igen sikerült beszédet tartott, melynek közlése a jelen számunkra felhalmozódott közleményeink sokasága miatt kénytelenek vagyunk lapunk legközelebbi számának tartani fel. A kifutó ezredes érdemeiről különben más helyen ezuttal is részletesen emlékezünk meg.

Kálvinisták gyűlése. A gömöri ev. ref. egyházmegyei rendes tavaszi közgyűlését f. hó 17-én tartotta meg Zeherjén, hová ez alkalommal kiválóan nagy számban sereglettek össze a ref. egyház megyebeli vezéremberei. A papi és tanítói testület nagy számu tagjain kívül ott láttuk a világi elem képviselőitben Farkas Abraham egyházmegyei főgondnokot, br. Nyáry Sándor, Bornemisza István, Sárközy Gyula világi tanácsbírákat, Molnár József egyházmegyei ügyészt, Lukács Géza, Diószeghy Zsigmond egyházmegyei világi jegyzőket, továbbá Samarjai Jánost, Bakcsay Istvánt, Nagy Ferenczet, Bodor Istvánt, Gaskó Jánost, Eszényi Gyulát stb. Az egyházmegyei gyűlés több mozzanatait az egyházak és iskolák belső ügyei képezték, melyek alapos intézése közben sajnálatosan nyilvánvalóvá lett, hogy ez a felekezet is ép úgy küzd a tanítók nagy hiánya miatt, mint bármely más felekezet. Maholnap lehetetlenség lesz a népoktatás, mert nem kapunk tanítókat. A jánosai iskola tanügyi érdekeinek meleg pártolásaért a közgyűlés Lenkey István tisztartónak jegyzőkönyvi elismerést szavazott, a jogügyi elintézését igénylő ügyek Molnár József egyházmegyei ügyésznek adattak át; Csabay Pal meleghangú ajánlására Lőrinczy Györgyöt tiszteletbeli jegyzővé választották. — A tárgyalások megszakításával déltén a zeherjei egyház mintegy 150 teritékű fényes ebédet adott az egyházmegyei közgyűlés tiszteletére és számára, s a pompás ebéd folyamán számos sikerült felköszöntőt mondtak; így Bakcsay István kjr. tanácsos Nagy Pál esperest és elnök-társát Farkas Abrahamot, Ruszkay Gyula Bornemisza Istvánt, Lőrinczy György a gömöri ev. ref. egyházmegye papi testületét, Nagy Pál esperes a világi tanácsbírákat, Batta György Molnár József jegtanácsost, majd a tanítói testületet, stb. majd a tanulságos közgyűlés folytatott s az esteli órákban ért véget.

Gyászhir. Megdöbbentően gyászos hirt vesztünk Sidról, hol egy viruló szép nő, élete javakorában költözött el az örök nyugalom helyére, igazi fájdalom hagyván hátra szeretetteinek nagyszámú körében. Evekkel ezelőtt ünnepelt szépség volt öv. *Alitisz Andrásné szül. Alitisz Rózsa*, szeretetreméltó, nyajas modora s lelki műveltsége által is a gömöri és nógrádi társaságoknak egy valóban méltán becsült és tisztelt nő alakja, ki f. hó 17-én hosszas szenvedés után — mint a gyász-jelentés mondja — elhunyt. A mélyen megrendítő gyász-esetről a család a következő jelentést adta ki: *Alitisz Anna*, özv. Bakó Istvánné szül. *Alitisz Amália*, fia Bakó István és ennek neje Mezey Rózsa; *Alitisz Miklós* és gyermekei; *Margit* és *Miklós*; *Alitisz Pál* és neje *Könes Mária* és gyermekei; *Ara*, *Sára* és *Aladár* a számos rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett legjobb édes anyának, testvérnek, sógorónak és nagynénének: *özv. Alitisz Andrásné szül. Alitisz Rózának* 1895. évi április hó 17-én d. u. fél 4 órakor, hosszas szenvedés után 43 éves korában történt gyászos elhunytát. — A drága halott hült tetemei szombaton, április hó 20-án d. u. 3 órakor fognak az ág. evang. egyház szertartásai szerint a sidi sírkertbe, örök nyugalma helyére kísértetni. — Áldás és béke lengjen hamvain!

Rimaszombat — a művészetért. *Kövér Pál*, egy igen tehetséges fiatal festőművész, ki Gömör és az ezzel szomszédos megyékben méltó feltűnést keltett sikerült olajfestésű arcképeivel, s ki hosszabb művészi tanulmányutját a külföldön a miatt volt kénytelen megszakítani, mert hiányzott hozzá az, a mi rendszeren hiányozni szokott a művészeknél: a minden felett uralkodó pénz, — ez idő szerint Rimaszombatban tartózkodik, szerényen éldegélve abból a jövedelemből, a mit arcképfesteményei által szerez. A művész a milleniumi ünnepségek alkalmára most egy igazán nagyszabású festmény megalkotásához fogott, melynek tárgyát a biblia kimerítetlen anyagú történeteiből merítette. Egyelőre diszkre-zó kötelez, hogy a tárgy felől hallgassunk, bár annak kompozíciójába, sőt tipikus alakjai közé is alkalmunk volt bepillantani. A festmény nagyobb arányainál, s a művész szerény anyagi viszonyainál fogva Kövér kénytelen volt Rimaszombat városához folyamodni a végett, hogy műve megalkotásához engedné át a város a „Három Rózsa” dísztermét arra a nyári időszakra, melyen át a díszterem különben is üresen szokott állani. A városi tanács — Jaczó Pál városi mérnök pártoló véleménye alapján — mint értesülünk, helyt adott a művész kérelmének, s mi őszinte elismeréssel emlíjük ezt fel, örülvén, hogy Rimaszombat városa nagylelkű elhatározásával módot nyújt arra, hogy egy jobb sorsra és pártolásra érdemes művész első nagyobb szabású festményét megalkothassa.

Kölesönös áthelyezés. Vályi Albert rimaszombati kir. törvényszéki — és Karsai János nagykai kir. járásbírósi telekkönyvvezetőket, az igazságügyminiszter saját kérelmükre kölesönösen áthelyezte.

Gömöri ifjak diadalai. Mindig méltó figyelemmel kísérjük a megyebeli származású ifjak törekvéseit, s örömmel adunk hírt a szép sikerekről, melyek között nem egy országra szóló is akad. Mint a Fc városi Lapokban olvassuk, a néhány év előtt elhunyt hadtestparancsnok: Edelsheim-Gyulay bárónak a badai temetőben levő sírja fölé családja díszes emléket állított s ennek elkészítésével *Holló Barnabást*, a jeles fiatal szobrászt bízta meg, ki már mintázza is a szép emléket, mely a vitéz tábornokot abban a helyzetben örökíti meg, amint a csataterén harci ménjén kivont karddal előre száguld és pusztítja az ellenséget. A karrai márványból készülő emlékművet a megboldogult mauzoleumba helyezik. — A másik *Sándy Gyula* műegyetemi tanárségéd sikere, amennyiben a millenárius kiállítás főkapujának tervezetere beadott 24 pályamű közül, az övé nyerte el a *második díjat*. Ugyancsak ő nyerte el a földmívelési miniszter által a Homok vidéki börtöncz terveire benyújtott pályaművével az *első díjat* (300 frtot.) E szép sikerek bizonyára meginkább fognak buzdításul szolgálai a fiatal művészeknek.

Gyászeset. Egy női erényben gazdag hű feleséget, jó házi asszonyt és gyermekeinek szerető anyját vesztette el *Osváth Bertalan* szalóci reform. lelkész. A derék fiatal nő — mint a „Rozsnói Híradó” írja — életet adott egy kis fiúnak — saját élete árán s két évi megelégedett, boldog házasság után hirtelen meghalt. Temetése alkalmával egy a község lakossága, valamint a távoli és közeli vidékről összesereglett résztvevők könnyes szemekkel vettek részt a fájdalom sulya által megtört lelkész mély gyászában. A gyászjelentés a következőben emlékszik meg az elhunytól: „Az özvegyen mardt férj *Osváth Bertalan* s fia *Berti*, *Bartók János* (g.-kisfaludi ev. lelkész) s neje *Lovas Franciska* mint szülők s gyermekeik: *Bartók Ilona*, *Béla* és *Anna* mint testvérek úgy a magok, mint a számos rokonság nevében is mély bánattól megtört szívvel jelentik a forrón szeretett feleségnek és lányának, a példányszerűleg jó leánynak, hű testvér és őszinte szerető rokonnak: *Osváth Bertalan* né szül. *Bartók Juliskának* folyó évi április hó 14-én reggel 4 órakor életének viruló korában, legmegelégedettebb boldog házasságának 3-ik évében hosszsú szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 16-án d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a szalóci ref. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Szalóc, 1895. év ápril hó 14-én. Áldás és béke lengjen a feledhetetlen feleség és anya hült porai felett!

Putnok monografiája. *Balogh Bélának*, Putnok mezőváros felejtethetlen ref. lelkészének műve, — melyben Putnok város történetét írta meg, — most hagyta el a sajtót. Több ízben volt alkalmunk megemlékezni e derék műről, mely meggyénk történelmének egy igen érdekes részét képezi, sőt egyszer-másszor mutatóvnyul részleteket is közöltünk belőle. Most, megjelenése alkalmából annyira a kötelességünk, hogy feljussuk tiszteletreméltó emlékezetét *Balogh Bélának*, a szerzőnek, ki anyagi és erkölcsi elismerésre nem tekintve, életének egy jelentékeny részét áldozta arra, hogy megírja multját annak a városnak, mely az őszinte tiszteletnek és szeretetnek ragaszkodásával vette őt körül életében. — Tiszteletet és elismerést érdemel meggyénk közönsége részéről a „gömöri ev. ref. egyházmegye lelkészi értekezlete” is különösen, mert e derék testület — élén *Ruszkay Gyula* jános és *Csabay Pál* balogi lelkésszel — fáradságot nem ismerő igyekezetével buzgólkodott, hogy az elhunyt pályatárs műve napvilágot láthasson. — A műből, melyet *Rábely Miklós* nyomdájára egészen modern technikával állított ki, 250 példányt vett meg Putnok városa, áldozatkészségével — kissé rosszul esik bevallanunk — meghaladván a megye székvárosát, mely *Findura* művéből csak 100 példányra fizetett elő. — Putnok monografiájából nagyszámú példányokat rendeltek még: a putnoki népbank, mely 50 frtot irt alá a mű megjelenése érdekében; továbbá *Putnok Mór*, orsz. képviselő; s gr. *Serényi Béla*, ki azt is kijelentette, hogy a mű költségeinek azt a részét, mely a nyomtatott példányok eladásából ki nem kerül, — viselni fogja. — A könyvhöz, a *Posner K. L. czég* által készített 2 darab színes térkép is esatolva van, s a könyv példányonként 1 frtjával még kapható *Rábely Miklós* rimaszombati könyvnyomdájában is, de bolti ára valamivel magasabb lesz.

Lapunk mai számához vidéki olvasóink részére mellékeljük **Wikoukal Henrik** rimaszombati műkértész részletes árjegyzékét a nála kapható rózsákról és növényekről. Ajánljuk az érdeklődők szíves figyelmébe!

„Országos magyar kölesönös biztosító szövetkezet“ Tiszolzi főgynökség részére Rimaszombati, Rimaszécsi és Nagy-Rözei járásban állandó helybeli **ügynökök kerestetnek,** jelentkezők sziveskedjenek a Tiszolzi főgynökséghez ajánlataikat beküldeni.

1-2

Hirdetmény.

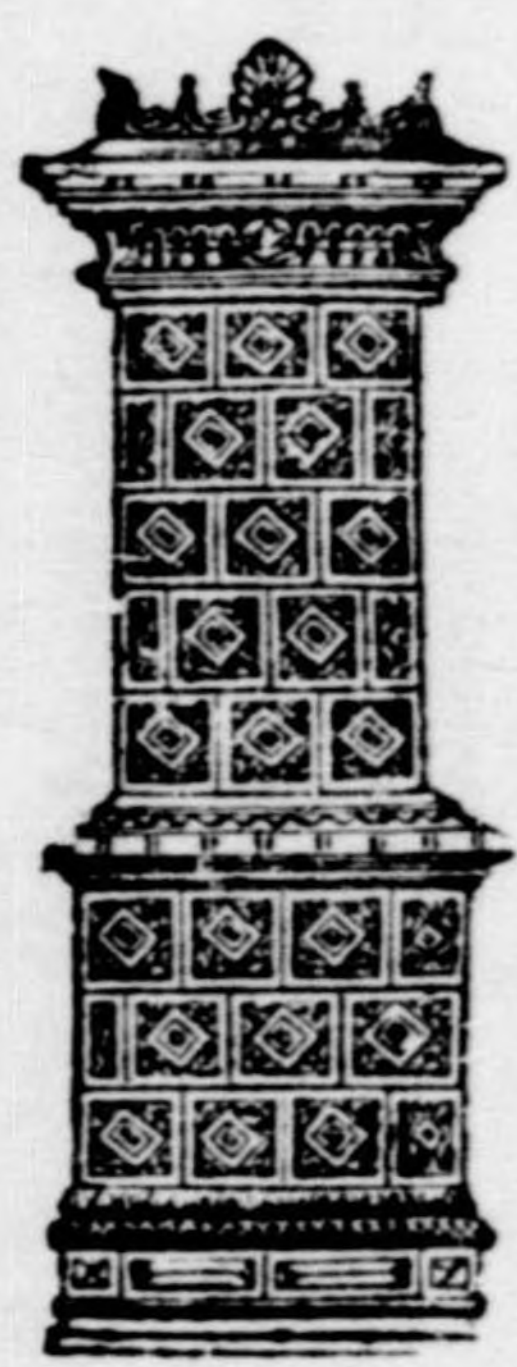
632 sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dapsy-Palicz Mária** végrehajtónak néhai **Tomeso András** végrehajtást szenvedő elleni 600 frt tőke s járuléka iránti árverési ügyében, a végrehajtási árverést az 1881. évi 60-ik t.-cz. 144. §-a s a következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Hordontelek községben fekvő s a hordonteleki 30. sztykben Tomeso András végrehajtást szenvedő nevére álló A. I. 1-18. II. 1-17. sorsz. alatt foglalt birtokára 589 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte s annak megtartására határnapul **1895. évi június hó 12-ik napjának d. e. 10 óráját** Gesztes község házához tűzte ki, mely alkalommal a kérdéses ingatlanok becsáron alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át azaz 58 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1882-ik évi 60. t.-cz. 42. §-ban jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170-ik §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.
Rimaszombat, 1895. évi február hó 14-én.

Altdorffer, kir. törvénzi bír.

Az Eperjesi Népbank kályhagyára

ajánlja tiszta fehér, teljesen tűzálló anyagból készült fehér-, színes-, ó-német-, chamois és majolika

cserépkályhát,

valamint díszes kandalló, — kandallós kályhát és takaréktűzhelyeit, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kiténtésben részesültek.

Jutányos árak mellett a legszolidabb és legponosabb kivitel biztosítottik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítóink végzik. — Egész épületek kályhaberendezését tetemes árengedménnyel vállaljuk el.

Főraktár: **Eperjesen**, (Sárosmegye.)

Bizományi-raktár és képviselő:

Goldberger D. szállítási vállalat **Losonc**on
1-5

Nyári sörcsarnok megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, miszerint az üzlethelyiségemben lévő nyári sörcsarnokot a mai kor igényeinek megfelelőleg újlag berendezve

május hó 1-én megnyitom.

Ez alkalommal is — mint eddig — oda fog irányulni főtörekvésem, hogy a nagyérdemű közönségnek mindig frissen csapolt sör, továbbá jó és olcsó villásreggelivel szolgálhassak.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva maradtam
Rimaszombat, 1895. április hó 24.

FLAMM BENÓ,
„GÖMÖR“ szálloda tulajdonos.

Kitüntette 1872. Rimaszombatban. Kitüntette 1873. Bécsben.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a legközelebbi időben

férfi-, női- és gyermek lábbeli-raktáramat

budapesti és bécsi árukkal

egészen a mai kívánalmaknak megfelelően felszereltem.

Uj gyárosokkal való megismerkedésem által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy nagybecsűlt vevőimnek

jó, tartós, izléses árukkal
és az eddiginél

sokkal jutányosabb árakon

szolgálhatok; még pedig a következőképen:

Férfi topányok.

- 1 pár erős vikszbőrből készült topány kettős szegezett talppal. . . . . 2 frt 80 kr.
- 1 pár erős borjubőr borított topány kaplival, varrott és szegezett talppal . . . . . 2 frt 80 kr.
- 1 pár ugyan-olyan, finomabb kiállítású karlsbádi u. . . . . 3 frt 40 kr.
- 1 pár finom lakborított kesztyűbőr-betét, sárga v. fekete varrott talppal . . . . . 5 frt 50 kr.

Női topányok.

- 1 pár erős borjubőr topány szegezett talppal . . . . . 2 frt 50 krtól feljebb.
- 1 pár finom zergebőr topány kaplival varrott v. szegezett t. . . . . 3 frt 40 " "
- 1 pár lak-borított kesztyűbőr betéttel . . . . . 4 frt — " "
- 1 pár finom kesztyűbőr, selyem ezüggel . . . . . 4 frt 50 " "
- 1 pár laszting vagy bőr házi-czipők . . . . . 1 frt 20 " "
- 1 pár laszting vagy bőr mély-kivágott czipők esokorral . . . . . 1 frt 70 " "
- 1 pár laszting vagy bőr párisi czipők . . . . . 1 frt 70 " "
- 1 pár laszting ezugos topányok varrott és szegezett talppal . . . . . 2 frt 40 " "

Ezen felül mindenféle kiállítású gyermek- és leány-topányok nagy választékban a legjutányosabb árakban kaphatók.

Mivel fogva kérem a nagyérdemű közönséget, hogy — mint eddig — ugy továbbra is becses pártfogásában részesíteni sziveskedjék.

Mély tisztelettel:

Kovács Zsigmond,

RIMASZOMBATBAN, FÖTÉR (sejät házában.)

Kitüntette 1876. Szegeden. Kitüntette 1885. Budapesten.

K ö n y v n y o m d a !

RÁBELY MIKLÓS

20 év óta fennálló gazdagon felszerelt könyvnyomdája (Rimaszombat, Kossuth- és Pokorági-utca sarkán) elvállal s a legjutányosabban és legdiszesebben készít

mindennemű nyomdai munkát;

ügynyévi, bírósági és körjegyzői nyomtatványok készletben vannak; látogató-jegyek, levél-papírok és borítékok név- vagy czégnomással; valamint gyászjelentések és koszorú-szalagok arany vagy festett betűkkel, kifogástalanul állíttatnak elő.

Hirdetéseknél a „Gömör-Kishont“-ban való közzétételért méltányos árak számíttatnak.

Ugyanezen nyomda részére mindennemű megbízásokat, valamint a „Gömör-Kishont“ részére ugy hirdetéseket, mint előfizetéseket elfogad a Kármán S. könyvkereskedés, Rimaszombat, Fötér.

Ugyanott a „Gömör-Kishont“ egyes számonként is kapható.

Egy tanuló, ki magyarul jól olvasni és helyesen írni tud felfogadtatik.

Levélpapírok, borítékok, koszorú-szalagok nyomása!

Nyomatványok, látogató-jegyek!

Könyvnyomda!

Melléklet a „Gömör-Kishont“ 1895. évi ápril 25-iki 17-ik számához.

Részletes árjegyzéke

azon rózsáknak és növényeknek, melyek a folyó év tavaszán alulirotnál nagyobb és kisebb mennyiségben kaphatók:

A „magas törzsű“ és „gyök-rózsák“, Thea-, Remontans-, Bourbon-, Noiset- és Moha-gyök-rózsák, többnyire két évesek, kétszer át-ültetettek; a magas törzsűek eserepekben jól begyökerezve, hajlékony fiatal csipkében, többnyire szemzések s így a fogamzás biztos. 1—3 méter magasak, erős hajtásokkal.

A magas törzsű rózsák árai az én választásom szerint 100 drbonkint 40—50 frt, 1 drb 50—60 kr., kivételt képez Niphotos-fehér-, Marchal-, Niel-sárga- és a szomorú-rózsák, azok árai darabonként 50 krtól 2 frtíg. A mohába csomagolt és abban nemesítve 100 drb 30 frt, 1 drb 35 kr.

Gyök-rózsák (wurzelecht) 100 drb 16 frt, 1 drb 20 kr.

Hónapos-rózsák két évesek, 100 drb 12 frt, 1 drb 15 kr. A rózsafajok csak I-ső rangúak, a melyek részint dús virágzás-, szépség- és nagyságuk-, jó illat-, szép alak- és erős természetük-nél fogva megérdemelnék a legkisebb kertecskében is egy-egy kis helyet.

Az ültetésről utasítással minden vevőnek kívánatra készséggel szolgálók.

Magas törzsű rózsafaják tiszta fehér, fehères rózsaszín-árnyalattal.

1 Niphotos	Thea	30 Puebla	Remont
2 Alba rosea	"	31 Reine Marie Henriette	Thea Hibrida
3 Blanche Loffite	Remont	32 Madame Scipion cochet	Remont
4 Barone de Meynard	"	33 Souvenir de William Wood	"
5 Aime Vibert	Noiset	34 Senateur Waise	"
6 Maria Immaculata	Thea	35 Souvenir de Victor Emanuel	"
7 Mervielle de Lyon	Remont	36 Prince Noir	"
8 Marie Van Houtte	Thea		
9 Mabel Morison	Remont		
10 Marguerite de St. Amand	"		
11 Thea Bride	Thea		
21 Thea Alba	"		

Rózsaszínűek világos-, sötét- és testszín-árnyalattal.

13 La France	Thea Hibrida	37 Marechal Niel	Thea
14 Paul Neyron	Remont	38 Madame Charles	"
15 Barone Rotschild	"	39 Madame Berard	"
16 Captain Christy	"	40 Madame Hypolite Jamaine	"
17 Herr Majesty	"	41 Mademoiselle Eugenie Verdier	"
18 Mademoiselle Eugenie Verdier	"	42 Belle de Lyonnaise	"
		43 Unique Jaune	"
		44 Safrano	"
		45 Etoile de Lyon	"
		46 Perle de Jardin	"
		47 Archiduchesse M. Dorothea	"
		48 Tante Aurora	"
		49 Chromatella	Noiset
		50 Souv. de la malmaison	Bourdon
		51 Soupert Notting	Moha
		52 Salet	"

Fekete-vörös-, skarlát-, carmazin-, purpur- és zínóber-színárnyalattal.

19 Jean Cherpin	Remont		
20 Jean Liabaud	"		
21 Jules Chretien	"		
22 Baron Bonstäten	"		
23 Climbing Jules Margottin	"		
24 Duce of Teck	"		
25 General Jaquiminot	"		
26 Horace Vernet	"		
27 Lord Raglan	"		
28 Leon Duval	"		
29 Mdme Furtado	"		

Szomorú-rózsák: fehér és vörös, 2—3 méter magas.

A szőnyegkertetéhez való növények szállíthatók május 15-től.

Alternanthera amoena spectabilis	100 drb	2 frt 50 kr.
" aurea compacta	100 drb	2 frt — kr.
" versicolor	100 drb	2 frt 50 kr.
" auera grandis	100 drb	2 frt 50 kr.
Coleus verschaffeltii	100 drb	3 frt — kr.
" Citrone	100 drb	3 frt 50 kr.
" Progres	100 drb	3 frt — kr.
" Barancoran	100 drb	3 frt — kr.

Coleus Hero	100 drb	2 frt 50 kr.
" Queu Victoria	100 drb	2 frt 50 kr.
" Jühlke	100 drb	3 frt 50 kr.
" Óriási uj	100 drb	3 frt 50 kr.
Iresine Lindley	100 drb	2 frt 50 kr.
Cineraria candidissima	100 drb	2 frt — kr.
Gnaphalium lanatum	100 drb	3 frt — kr.
Mesembrianthemum condifolium f. v.	100 drb	2 frt — kr.
Echeveria glauca	100 drb	5 frt — kr.
Sedum carneum	100 drb	1 frt — kr.
Lobelia compacta égbék dugvány	100 drb	1 frt — kr.

Canna Crozy-féle nagy virágu.

Senateur Millaud	10 drb	3 frt — kr.
Geofroy St. Hilaire	10 drb	3 frt — kr.
Guttermanii	10 drb	4 frt — kr.
Paul Berth	10 drb	4 frt — kr.
Ehemanii Iridiflora	10 drb	3 frt — kr.
Vörös levelű, kis virágu Canna	100 drb	12 frt — kr.
Letigre sárga és barna virágu törpe	100 drb	12 frt — kr.
Caladium antiquorum óriási levelű	10 drb	3 frt — kr.
Amorphophalus Riverii	10 drb	3 frt — kr.

Virágzó és májusban kiültetésre alkalmas növények, dugványok cserép nélkül.

Lautana Boul d'neige fehér	25 drb	2 frt — kr.
" Rosea rózsaszín	25 drb	2 frt — kr.
" sárga	25 drb	2 frt — kr.
" vörös narancsszín	25 drb	3 frt — kr.
Wanilia legsötétebb kék, Anna Turel	100 drb	7 frt — kr.
Fuchsia colibri törpe vörös-fehér	100 drb	8 frt — kr.
" Dwarf of Life sárga levelű	100 drb	8 frt — kr.
" Meteor vörös-sárga levelű	100 drb	8 frt — kr.
" elegantis sima tarka levelű	100 drb	8 frt — kr.
" Buffon óriás fehér-vörös	100 drb	12 frt — kr.
" G. Schönborn fehér-vörös	100 drb	10 frt — kr.

Verbena lángvörös dugvány	100 drb	8 frt — kr.
Ageratum Perle Blen égbék	100 drb	2 frt 50 kr.
" Kind von Dresden törpe	100 drb	2 frt 50 kr.
Ageratum tarka levelű	100 drb	2 frt — kr.
Solanum argenteum ezüstös levelű	100 drb	3 frt — kr.

Scarlet Pelargóniák, nagy virágu.

Nilson	100 drb	10 frt — kr.
Miss Petto	100 drb	10 frt — kr.
Atkinson	100 drb	12 frt — kr.
Alba fl. pl.	100 drb	10 frt — kr.
Gloire de nancy	100 drb	10 frt — kr.
Hydranta	100 drb	12 frt — kr.
Sausun	100 drb	12 frt — kr.
Concurs Regina	100 drb	14 frt — kr.
Madame E. Weicker	100 drb	14 frt — kr.
Borostyán levelű Pelargóniák fehér rózsaszín és vörös	100 drb	12 frt — kr.

Tarka levelű Pelargóniák

Happi Thought	100 drb	15 frt — kr.
Mrs Pollok	100 drb	15 frt — kr.
Distinction	100 drb	15 frt — kr.
Gloth of Gold	100 drb	15 frt — kr.
Bijon	100 drb	12 frt — kr.
Madame Challerei	100 drb	8 frt — kr.
Angol Pelargóniák 4-6 színben többnyire bimbókkal, erős példányok	100 drb	25 frt — kr.
Borostyán 1 éves	100 drb	3 frt — kr.
Brutus erős	100 drb	12 frt — kr.
Thuja	100 drb	25-30 frt.

Nyári virágok.

U. m.: Verbena, Flochs, Zinia, nyári szegfű, Balzamina, őszi rózsza	100 drb	— frt 50 kr.
Nyári viola	100 drb	— frt 80 kr.

és sok másféle itt felnem sorolt szobai exotikus és tropikus növényeket jutányos áron nálam megszerezhetők.

Csokrok és koszorúk

egész éven át, bár milyen nagyságban és árban készíttetnek, t. i. menyasszonyi-, nyoszoló-lányi-, név- vagy születésnapra-, eljegyzési-, báli-, bálasszonyi-, alkalmi- és mellecsokrok.

A csokrok árai papírtartókban (Manchett) **1 frttól 6 frtig**; a csipkés tarlatan, selyem, atlasz, finom tartályban 5 frttól felfelé; a koszorukat **2 frttól 30 frtig**, babérból **5 frttól** felfelé. A mennyiben ugy a csokrokat, mint koszorukat mindig az árnak megfelelőleg készítek, kérem a t. megrendelőket az árat saját akarata és tetszése szerint meghatározni és a megrendelést legalább 6-8 nappal elébb eszközölni.

Kert berendezéseket ujonnan vagy átalakításokat átalányban, ugy részletekben is jutányosan felvállalok.

A megrendelések készpénz vagy utánvétel mellett teljesíttetnek. A szállítási költséget és kockázatát megrendelő viseli. *A megrendelő nevét, állását, postát vagy vasuti állomást tisztán, olvashatóan kiírni kéretik.* — A csomagolási kiadások saját árban számíttatnak. A rózsák megrendelésénél számot vagy szint és több faj feljegyzendő, hogy ha netalán elfogyott, a hiányzókat hozzá hasonlókkal kipótolhassam.

A rózsza és a többi növényeknek szállítása *május 1-től* kezdődik.

A midőn ezen árjegyzékemben foglalt növényeimet és ajánlatomat a t. közönség b. figyelmébe ajánlom, nem mulaszthatom el ez alkalommal az eddigi szives pártfogásukért köszönetem nyilvánítását kifejezni s maradok a jövőben is pontos és kész szolgálója.

Teljes tisztelettel:

WIKOUKAL HENRIK,
műkertész RIMASZOMBATBAN.